

Általános iskolai program

HÁZTARTÁSTAN

Tanterv

5. osztály: 35 óra
6. osztály 52,5 óra
ÖSSZESEN: 87,5 óra

Olasz tannyelvű általános iskola

5. osztály: 17,5 óra
6. osztály 17,5 óra
ÖSSZESEN: 35 óra

Kétnyelvű általános iskola

5. osztály: 17,5 óra
6. osztály 17,5 óra
ÖSSZESEN: 35 óra

Általános iskolai program
HÁZTARTÁSTAN
Tanterv

A tantárgyi bizottság tagjai, szerzők:

Irena Simčič, az SzK Oktatási Intézete, elnök
dr. **Verena Koch**, Ljubljana Egyetem, Pedagógiai Kar
Majda Gjerek, Beltinci Általános Iskola, Beltinci
Milena Mencigar, Radenci Általános Iskola, Radenci
Anica Nerad, III. Sz. Muraszombati Általános Iskola, Muraszombat
Irena Veg, Mladika Általános Iskola, Ptuj

A tantervet szakmailag bírálta:

dr. **Stojan Kostanjevec**, Ljubljana Egyetem, Pedagógiai Kar

Redakciós módosítások:

Irena Simčič, a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete

Szerkesztette: **Alenka Štrukelj**

Lektorálta: **Nataša Purkat**, Lektor'ca

Magyar nyelvre fordította: **Peter Koša**

A magyar szöveg szaklektora: **Renata Horvat**

A magyar szöveg nyelvi lektora: **Annamária Merényi**

Kiadta: Ministrstvo RS za šolstvo in šport/SzK Oktatási és Sportminisztériuma, Zavod RS za šolstvo/SzK Oktatási Intézete

A Minisztérium részéről: **dr. Igor Lukšič**

Az Intézet részéről: **mag. Gregor Mohorčič**

1., kiegészített online kiadás

Ljubljana, 2022

URL hozzáférés: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacti/obvezni/Narodno-mesano-obmocje-Prekmurja/UN_gos_DOS_prevod.pdf

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 129120003

ISBN 978-961-03-0757-0 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

A háztartástan általános iskolai tantárgy tantervének korszerűsítését a korszerűsítést végző Háztartástani tantárgyi bizottság végezte el. A korszerűsítést a tantárgynak a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa 1998. évi 23. ülésén jóváhagyott tantervéből kiindulva végezte el. A korszerűsített tantervet a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa a 2008. évi 114. ülésén hagyta jóvá, a tanterv tartalmi és redakciós módosításait pedig a 2011. február 17-i 140. ülésén vette tudomásul.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA.....	4
2.	A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJAI.....	5
2.1.	Az általános célok megvalósítása során figyelembe veendő alapelvek	5
3.	FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉS TARTALMAK	7
3.1.	Modul: Háztartás-gazdaságtan.....	7
3.2.	Modul: Textil és öltözködés	10
3.3.	modul: Lakás és környezet.....	15
3.4.	Modul: Étel és táplálkozás	16
4.	KÖVETELMÉNYEK.....	19
4.1.	A második oktatási-nevelési szakasz követelményei.....	19
5.	MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ.....	24
5.1.	A tantárgy céljainak a megvalósítása	24
5.2.	Egyénre szabás és differenciálás	25
5.3.	Tantárgyközi kapcsolatok	25
5.4.	A tudás ellenőrzése és értékelése	30
5.5.	Információtechnológia	31
5.6.	Házi feladatok.....	32

1. A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA

Az általános iskolai háztartástan tantárgy a társadalom- és természettudományok számos tudományágát lefedi. A tantárgy lehetővé teszi az egyén és a család, illetve a háztartások társadalomban betöltött szerepének a megértését. A háztartástan tanítása arra ösztönzi a tanulókat, hogy gondolkodjanak a kor összefüggő problémáiról, és kapcsolódjanak be az egyént, a családot és a társadalmat érintő kérdések megoldásába. A háztartástan keretében a tanulók elsajátítják azokat az ismereteket, készségeket és képességeket, amelyekkel a természetben és a társadalomban található, az alapvető életszükségletek kielégítésére szolgáló erőforrásokat a lehető leggazdaságosabban használhatják fel.

A háztartástan tantárgy témakörei az étel, a táplálkozás és az egészség, az ételkészítés, a személyes pénzügyek, a család pénzgazdálkodása, a fogyasztói nevelés, a textil és a ruházat, a lakhatás és a környezetvédelem területek alapvető ismereteinek, készségeinek és képességeinek a tanulók általi megszerzésére irányulnak. Az egyén és a család által kezelt erőforrások ugyanolyan fontosak, mint a nagyobb területre, például a nemzetgazdaságra kiterjedő erőforrások. A szükségletek kielégítésére szolgáló erőforrások a következők: emberi erőforrások, idő, energia, étel és egyéb javak.

Az egyén és a társadalom szükségleteinek a kielégítése, amely magába foglalja a fent felsorolt forrásokat, négy oktatási modulban – Háztartás-gazdaságtan, Textilíák és öltözködés, Ételek és táplálkozás, valamint Lakás és környezet – valósul meg.

2. A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJAI

A tanulók:

- megismerik, megértik, elsajátítják, alkalmazzák és értékelik a helyes, biztonságos és egészségmegőrző táplálkozás jelentőségét, valamint az egészséges és a káros táplálkozási szokások egészségre gyakorolt hatását,
- megszokják az egészséges és kulturált táplálkozást, valamint az élelmiszerek helyes és gazdaságos felhasználását,
- megtanulják az egyes étkezések tápanyag- és energiaértékét figyelembe véve megtervezni a napi étkezéseket,
- képezik magukat a megfelelő háztartási készülékek és eszközök használatára és karbantartására, szem előtt tartva azok biztonságos alkalmazását,
- megtanulnak a személyes és a családgazdaságtan, a szükségletek, a kívánságok, a célok, az értékek és a rendelkezésre álló források, valamint a gazdasági propaganda és annak fogyasztókra gyakorolt hatása ismeretén alapuló döntéseket hozni, és értékelni azokat,
- képezik magukat az észszerű gazdálkodásra, az anyagi javak, az idő és az energia takarékos felhasználására,
- fejlesztik az egészséges, praktikus és esztétikus öltözködés iránti érzéküket,
- képezik magukat a lakókörnyezet funkcionális, észszerű, higiénikus, biztonságos és esztétikus, az etnológiai és építészeti sajátosságokat figyelembe vevő kialakításában,
- fejlesztik a mindennapi teendők ellátásához szükséges készségeiket, munkaszokásaikat, kitartásukat és pontosságukat.

2.1. Az általános célok megvalósítása során figyelembe veendő alapelvek

1. elv: **A nemek közötti egyenlőség**

Ezt az elvet a tanulóknak a háztartástanórákba való kötelező bevonásával valósítjuk meg.

2. elv: **A közös munka egyenlősége**

Ezt az elvet azzal valósítjuk meg, hogy a feladatokat, a tevékenységeket és a mindennapi gondozással, valamint az (ön)ellátással kapcsolatos, gyakorlatban végzett szórakoztató munkát nem nemek szerint osztjuk fel.

3. elv: Gazdaságosság (Takarékosság)

Ezt az elvet a források gazdaságos kezelésére való szoktatással valósítjuk meg, ami magába foglalja a választást, a döntéshozatalt és a felelősségvállalást bizonyos körülmények között.

4. elv: Környezettudatosság

Ezt az elvet az ember közeli és távoli környezetének a fenntartása és megóvása iránti, valamint az alapvetően szabadon hozzáférhető javak (víz, levegő és föld) iránti felelősség fejlesztésével valósítjuk meg.

5. elv: Ergonómia

Ezt az elvet a gyakorlati rész és a készségek oktatása keretében a mozdulatok helyességére, az idő, a felszerelés és a munkaterület felhasználására fordított figyelemmel valósítjuk meg.

6. elv: Erkölciség

Ezt az elvet a felelősségérzet, az együttélés, az igazságosság, a mások munkájának a tisztelete stb. iránti érzék fejlesztésével valósítjuk meg.

7. elv: Esztétika és kultúra

Ezt az elvet a tanulók személyes, valamint az egyéb hazai és iskolai terei esztétikus berendezésére és kiegészítésére irányuló kreatív alkotási képességeinek, az öltözködés keretében a személyes ápoltság iránti esztétikai érzékének, valamint az ételkészítés és -felszolgálat során a színek és a formák összhangja iránti érzéknek a fejlesztésével valósítjuk meg.

3. FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉS TARTALMAK

5. OSZTÁLY

3.1. Modul: Háztartás-gazdaságtan

Az otthon és a család – erőforrás-gazdálkodás

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none">• ismerjék a család koncepcióját és értsék meg, hogy a családtagoknak más-más szerepük és feladataik vannak a családban,• értsék meg a vezetékes- és utónév, valamint a lakcím jelentőségét,• interpretálják a hovatartozás, a biztonság, a védelem és a fejlődés fogalmait,• ismerjék meg az otthoni balesetek megelőzésének a módját.	<p>1. Otthon és család:</p> <ul style="list-style-type: none">• miért van szükségünk otthonra és családra:<ul style="list-style-type: none">– hovatartozás– biztonság– védelem– fejlődés• mi az otthon és a család fogalma• mi hasonlatos az otthonhoz <p>2. Szülők és gyermekek:</p> <ul style="list-style-type: none">• otthoni teendők• egymásközti viszonyok <p>3. Otthon is történhetnek balesetek:</p> <ul style="list-style-type: none">• esések• égési sérülések• mérgezések• villámcsapás• tűzeset

Szükségletek

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none">• fejlesszék a szükségleteik kielégítése iránti felelősségérzetüket,• határozzák meg a gyermekek, a fiatalok, a felnőttek és az idősebbek fizikai, érzelmi, intellektuális és szociális szükségleteit,• fejlesszék a rászoruló és a különleges bánásmódot igénylő emberek iránti segítőkészségüket.	<p>1. Mire van szükségem:</p> <ul style="list-style-type: none">• alapvető szükségletek, magasabb szintű szükségletek

Fizikai szükségletek

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none">fejlesszék az egészségük iránti felelősségérzetüket,elemezzék az otthon és a család szerepét a jó fizikai közérzet, az egészség, a higiéniai körülmények, a helyes táplálkozás és a balesetvédelem szempontjából.	<p>1. Egészség:</p> <ul style="list-style-type: none">egészségérzetfizikai aktivitás és sporttevékenységekpihenés, alváshigiénia:<ul style="list-style-type: none">– személyes– családi– közhigiénia <p>2. Táplálkozás és egészség</p>

A szükségletek kielégítésének a forrásai

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none">értsék meg, hogy a források kulcsfontosságúak a szükségletek kielégítéséhez,rendezzék a forrásokat,tegyenek különbséget a médiában szereplő reklámok és az egyéb információk között, értelmezzék a reklámok és a fogyasztói társadalomban észlelhető jelenségek ösztönözte negatív hatásokat.	<p>1. A szükségletek kielégítésére szolgáló források:</p> <ul style="list-style-type: none">a források korlátozottságaa források észszerű felhasználása <p>2. A család mint forrás és mint a források felhasználásának az alapvető egysége:</p> <ul style="list-style-type: none">szükséglet, illetve szükségletekkívánságokcélokforrásokdöntések <p>3. A források rendelkezésre állása és felhasználása:</p> <ul style="list-style-type: none">időenergiaételpénzkörnyezetnyersanyagok <p>4. Fogyasztás</p>

Az idő

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none">• ismételjék át az idővel kapcsolatos fogalmak meghatározását,• értékeljék saját idejük felhasználását,• határozzák meg a családban a segítségnyújtásra és a feladatokra szánt időt,• értékeljék saját szabadidejük felhasználását.	<p>1. Idő:</p> <ul style="list-style-type: none">• egyéni időgazdálkodás• tanulási, illetve munkaidő• szabadidő:<ul style="list-style-type: none">– a háztartásra– sportra és rekreációra– tanulásra– szórakozásra– ünneplésre és különleges alkalmakra• pihenési idő

A pénz

A pénz egy megegyezésen alapuló csereeszköz, amit az emberek árukért és szolgáltatásokért fogadnak el. Az évszázadok folyamán különböző dolgok töltötték be a pénz szerepét, pl. kagylók, kövek, kések, különböző fémek. Az érmeverésre használt legfontosabb fémek az arany és az ezüst voltak. Általában az érme értéke megegyezett a fémével. Ma általánosan elfogadott, hogy a pénz anyagának az értéke kisebb a pénz értékénél.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismerkedjenek meg a pénz különböző formáival és a különböző fizetési módokkal, • különböztessék meg a bevételeket és a kiadásokat, • értelmezzék a pénz funkcióit, • készítsenek személyes pénzügyi tervet kiadásaihoz (pl. a tanulók öltözékeire, lábbelijeire stb.), • fejlesszék ki a pénzhez való viszonyukat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A pénz formái: <ul style="list-style-type: none"> • érmék és bankjegyek • számlapénz 2. A pénz szerepei: <ul style="list-style-type: none"> • csereeszköz • értékőrző • értékegység • fizetési eszköz 3. Fizetési módok: <ul style="list-style-type: none"> • készpénzes fizetés • részletfizetés • halasztott fizetés (bankkártya) • kombinált hitelezési módok 4. A családi költségvetés kialakítása; Háztartási költségvetés: <ul style="list-style-type: none"> • bevételek – jövedelem • kiadások – költségek • a bevételek és a kiadások folyamatos nyomon követése • családi költségvetés 5. A gyermekek és a pénz: <ul style="list-style-type: none"> • zsebpénz 6. Megtakarítás: <ul style="list-style-type: none"> • kötvények • kölcsönös alapok • letét

3.2. Modul: Textil és öltözködés

A háztartástanórákon a tanulók alapvető ismereteket szereznek a textilipari nyersanyagokról és a textíliákról. Ezt a tudást alkalmazzák a ruházatuk kiválasztásánál, ápolásánál és karbantartásánál, valamint tantárgyközi szinten összekapcsolják a természetismerettel és a technikával. A textíliák és a ruházat gazdasági és ökológiai szempontjai mellett az esztétikai szempontok és a ruházat különböző alkalmazásra való alkalmassága is kiemelt szerepet kap. A tanulók ruházattal és lábbelivel kapcsolatos tapasztalatai alapján bevezetjük a fogyasztói ismeretek alapjait: választás és vásárlás, a vásárlás megtervezése, a szállítók, a vásárlás helye, a reklámok és a fogyasztóvédelem, a textiltermékek ápolása és karbantartása.

A választható fejlesztési célokat és tartalmakat dőlt betűs írás jelöli. A tanár önálló szakmai döntéseket hoz a választás kapcsán, és mindeközben figyelembe kell vennie a tanulók sajátosságait és érdeklődési körüket.

Textilipari nyersanyagok

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none">• tudjanak különbséget tenni a természetes és a mesterséges szálak között,• különböztessék és nevezzék meg a növényi és az állati eredetű szálakat, valamint a feldolgozott anyagokból készült mesterséges szálakat,• ellenőrzéssel különböztessék meg a szálak tulajdonságait,• készítsék el és egészítsék ki A textilipari nyersanyagoktól a textiláruig című gyűjteményt.	<p>1. Textilszálak:</p> <ul style="list-style-type: none">• természetesek: növényi eredetűek, állati eredetűek• mesterségesek: feldolgozott anyagokból készülnek

Szövetek, kötött anyagok és rostok

A textilipari nyersanyagokat még nem lehet felhasználni. A textilgyárakban számos lépés után sík felületű textiltermékeket, vagyis anyagot nyernek ki belőlük, amelyeket szövetekre, kötött anyagokra és rostokra oszthatók fel.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>tudják, hogy szövetet kézi vagy modern szövőgépen történő szövéssel készítünk,</i>• <i>ismerjék a szövések alapjait,</i>• <i>tegyenek különbséget a szövet, a kötött anyag és a rost között,</i>• készítsenek gyakorlati terméket.	<p>1. A rostok mechanikai feldolgozása:</p> <ul style="list-style-type: none">• szövés• kötés• rostok készítése:<ul style="list-style-type: none">– fonal és formák– szövések <p>2. Kézi és gépi kötés</p>

Az anyagok nemesítése

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none">• ismerjék az anyag nemesítésének a fogalmát,• <i>végezzenek egyszerű kísérleteket az anyag tulajdonságaival kapcsolatban.</i>	<p>1. Az anyagok nemesítése</p> <p>2. Az anyag tulajdonságai:</p> <ul style="list-style-type: none">• küllem és tapintás• gyűrődés- és zsugorodás-állóság• kopásállóság• moshatóság• nedvszívó képesség• vízállóság

Az anyagok fajtái és rendeltetése

Manapság sokkal több anyagot használunk, mint elődeink a múltban. Az anyagokat

öltözékeként és kiegészítőkként, háztartási használatra és személyes higiéniai célokra, ágyneműként és lakberendezési célokra alkalmazzuk.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismerjék az anyagok fajtáit, • rendezzék rendeltetésük szerint a textilmintákat, • egészítsék ki a textilminta-gyűjteményüket, és határozzák meg az anyagok és a nyersanyagok rendeltetését és tulajdonságait. 	<p>1. Az anyagok fajtái; anyag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alsóneműhöz • ruhákhoz és kiegészítőkhöz • háztartási felhasználásra • személyes higiéniára • ágyneműhöz • lakberendezésre

Ruhák

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismerjék meg a ruhák jelentőségét, • ismerjék – rendezzék a ruhákat, • ismerjék fel a ruhák formáit, rendeltetését és tulajdonságait, • ismerjék meg a különböző eseményekhez a szín, minta, anyagfajta és szabás szerinti legmegfelelőbb öltözékeket. 	<p>1. Ruhák és jelentőségül:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alsónemű • felsőruha • nyári ruha • téli ruha • sportruha

Beszállítók

Az időszerű, a bevételek korlátozottsága és a nagy választék miatt vásárlásainkat különböző módon bonyolítjuk le.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismerjék fel a különböző üzlettypusokat, • értelmezzék a különböző vásárlási formák előnyeit és hátrányait, • ismerjék meg a fogyasztóvédelem szerepét. 	<p>1. Üzletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diszkont: <ul style="list-style-type: none"> — gyári üzlet — olcsóbb üzlet • katalógus általi kínálat és értékesítés • televíziós értékesítés • otthoni értékesítés • automaták segítségével történő értékesítés • alkalmi értékesítés <p>2. Fogyasztói jogok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a fogyasztó védelme • a fogyasztó fogalma • fogyasztóvédelem • a fogyasztóvédelem célja • a fogyasztóvédelem elvei • az állam és a fogyasztói szervezetek szerepe

Reklámok és fogyasztóvédelem

A termékek és a szolgáltatások nem képesek magukat eladni, a piacra juttatásukról a reklámszakma gondoskodik.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hasonlítsák össze a reklámozás és a reklámok különböző fajtáit, • tudják kiolvasni a reklámüzenet lényegét, • ismerjék fel a tájékoztató, a félrevezető és az információkkal túlsúlyolt reklámokat, • kövessék kritikusan a reklámüzeneteket, • fontolják meg, szükségük van-e a felkínált termékre, • fogalmazzák meg egy termék vagy szolgáltatás reklámját. 	<p>1. Reklámok besorolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tájékoztató • ajánló • összehasonlító <p>2. A reklámok haszna</p> <p>3. A reklámok hatása</p> <p>4. Fogyasztói tudatosság</p> <p>5. A gyermekek és a reklámok</p>

A bevásárlások megtervezése

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
A tanulók: <ul style="list-style-type: none">ismerjék meg a vásárlások megtervezésének a jelentőségét,ismerkedjenek meg a vásárlások megtervezésének a módjával.	1. A vásárlások megtervezése; tervezett – terven kívüli vásárlások 2. A vásárlások időbeosztása

A textiltermékek kiválasztása és megvásárlása

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
A tanulók: <ul style="list-style-type: none">indokolják meg a ruhák iránti szükségleteiket és kívánságaikat,tudják értékelni a divatvásárlásokat,sajátítsák el a megfontolt vásárlás modelljét,ismerjék az ápolásra és karbantartásra vonatkozó szimbólumokat, valamint tudják leolvasni a címkén szereplő adatokat.	1. Személyi alapöltözékek 2. Megfontolt vásárlás: <ul style="list-style-type: none">vásárlási információka szövet, kötött anyag összetételea szövet tulajdonságai 3. A textiltermékek ápolását és karbantartását jelölő szimbólumok

A textiltermékek ápolása és karbantartása

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
A tanulók: <ul style="list-style-type: none">a címkén szereplő szimbólumok alapján ismételjék meg a ruhák karbantartására szolgáló jelek jelentését,rendezzék a ruhákat színmegőrzés szerint,határozzák meg az egyes ruhák mosási hőfokát,vitassák meg a reklámüzeneteket és a mosószerek minőségét,tartsák karban saját öltözéküket.	1. Mosás és szárítás: <ul style="list-style-type: none">mosási útmutatómosógépmosószerekmosása mosás hőfokakörnyezetbarát mosószerekruhafacsarásruhaszárítás 2. Vasalás: <ul style="list-style-type: none">vasalási útmutatóvasalóvasalóasztal/vasalódeszka

Lábbeli

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
A tanulók: <ul style="list-style-type: none">• indokolják meg az egészséges lábbeli jelentőségét,• vásárláskor válasszanak a rendeltetésnek megfelelő lábbelianyagot,• indokolják meg a lábbeli karbantartásának a jelentőségét.	1. Lábbeli 2. A lábbelik karbantartása

6. OSZTÁLY

3.3. modul: Lakás és környezet

Környezettudatos fogyasztó

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
A tanulók: <ul style="list-style-type: none">• gondolkodjanak a helyes hulladékgazdálkodásról,• ismerjék meg a helyes hulladékgazdálkodást,• ismerjék a környezetszennyezés okait,• ismerjék a környezettudatos tisztítást.	1. Helyes hulladékgazdálkodás 2. Takarékos energiahasználat 3. Környezetszennyezés: <ul style="list-style-type: none">• zöld vásárlás• környezettudatos tisztítás• tesztek• növényvédőszer a mindennapi életünkben• jobb levegő az otthonunkban és a környezetünkben

Termelés

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
A tanulók: <ul style="list-style-type: none">• magyarázzák el a termelés és a fogyasztás fogalmát,• keressenek információkat a termékekről és a szolgáltatásokról,• tanuljanak a fogyasztás környezeti hatásairól, és elemezzék, milyen módon tudnának hozzájárulni a környezet állapotának a javításához – fejlesszenek ki környezettudatos viselkedési mintát,• fejlesszenek ki kritikus és felelősségteljes viszonyt a fogyasztói társadalommal szemben,	1. Termelés és fogyasztás <ul style="list-style-type: none">• amit a termékekről tudnunk kell• amit a szolgáltatásokról tudnunk kell• szolgáltatások:<ul style="list-style-type: none">– személyes szolgáltatások– közüzemi (kommunális) szolgáltatások– telekommunikációs szolgáltatások– egyéb (pénzügyi, szellemi, tanácsadói) szolgáltatások 2. A fogyasztó és kötelezettségei

<ul style="list-style-type: none"> • mutassák be saját településük szolgáltatóüzemeit. 	
---	--

3.4. Modul: Étel és táplálkozás

Étel és táplálkozás

Az ember jó szellemi és fizikai jólétének egyik feltétele az egészséges táplálkozás. A megfelelő napi táplálékbevitel kielégíti a növekedéshez, a fejlődéshez és a létfontosságú funkciók ellátásához szükséges tápanyag- és energiaszükségletet. Ezek a szükségletek az egészséges táplálkozásra vonatkozó ajánlásokban szerepelnek. Elemzéssel megállapíthatjuk, hogy étrendünk milyen mértékben követi ezeket. A tápanyagok hiánya és túlzott mennyisége az egészségi állapot romlásához vezet.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • értsék meg az egészséges táplálkozásra vonatkozó ajánlásokat, • értelmezzék a táplálkozási szokásokat, • ismerjék meg az egyes táplálkozási módokat, • elemezzék az ember tápérték- és energiaszükségeit, • készítsenek reklámanyagot – plakátot, cikket az iskolai újságban, bejátszást az iskolai rádióban – az iskolai étkeztetésről. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Étel 2. Táplálkozás: <ul style="list-style-type: none"> • kiegyensúlyozott • egészséges • biztonságos • egészségmegőrző

Az élelmiszerek megjelölése

Az élelmiszereken szereplő jelölések megértése fontos része a vásárlási döntéseknek. Az élelmiszerek címkéjén szereplő adatok meghatározzák az élelmiszer minőségét, a szavatossági idejét és a minősége megőrzésének az időtartamát. Az élelmiszerek összetételéről szóló szöveg segítségével a fogyasztó megfelelő élelmiszereket választhat magának. A csomagoláson lévő jelek az élelmiszer minőségét vagy márkáját is jelölhetik.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • értsék a címkékről leolvasott információkat, • tegyenek különbséget a minőségjelek között, • ismerjék a márkajel fogalmát, • tervezzenek meg egy minőségjel- és márkagyűjteményt, valamint folyamatosan frissítsék azt. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Címkék <ul style="list-style-type: none"> • a címkéken feltüntetett információk • szavatossági idő 2. Minőségjelek <ul style="list-style-type: none"> • márkajelek • minőségjelek

Táplálkozási higiénia

Az élelmiszerekkel történő munka során tudatában kell lennünk annak, hogy azok az összetételükből kifolyólag számos mikroorganizmus számára megfelelő táptalajt képeznek. Hogy megakadályozzuk ezeknek a táplálékba jutását, kifejlődését és elszaporodását, nem csak az élelmiszerek minőségére, hanem a munkamódszerekre is oda kell figyelnünk, amelyekkel gyakran megelőzhetjük az élelmiszerek megfertőződését, következésképpen pedig megakadályozhatjuk a fertőzött ételt elfogyasztó emberek megbetegedését.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • értsék az élelmiszerek helyes tárolásának a jelentőségét, • értsék az élelmiszerekkel történő megfelelő munkamódszerek jelentőségét, • ismerjék fel az ételmérgezés jeleit és az alapvető intézkedéseket ilyen esetekben. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Higiénia az élelmiszerekkel történő munka során 2. Élelmiszerek vásárlása és tárolása 3. Higiénia az ételkészítés során 4. Az élelmiszerek megfertőződése: <ul style="list-style-type: none"> • mikroorganizmusok • megfertőződés • ételmérgezés

Az élelmiszerek mechanikai és hőkezelése

Az élelmiszereket a legtöbb esetben – a gyümölcsök és a zöldségek kivételével – hőkezeléssel készítjük elő fogyasztásra. A hőmérsékletváltoztatással, valamint a víz és a zsiradékok hozzáadásával befolyásoljuk az előkészítendő élelmiszerek és ételek fizikai, vegyi és érzékszervi tulajdonságait. Az élelmiszer-feldolgozás helyesen megválasztott módja magasabb tápértéket biztosít, az ételek helyes elkészítési és tálalási módja pedig jobb érzékszervi tulajdonságokat eredményez.

FEJLESZTÉSI CÉLOK	TARTALMAK
<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rendezzék tápanyagok szerint az élelmiszereket, • állítsanak össze megfelelő étlapot különböző étkezésekre és különböző alkalmakra, • értelmezzék a táp- és védőanyagok mechanikai és hőkezelés során bekövetkező változásait, • elemezzék az elkészítés során felhasznált élelmiszerek tulajdonságait, • munkájuk során tudják használni a recepteskönyveket, recepteket, • sajátítsák el az ételkészítés és -felszolgálás készségeit, • az ételkészítés során a higiéniai minimum elve szerint szervezzék meg a munkájukat, • ismerjék az élelmiszer-feldolgozásra és ételkészítésre szolgáló berendezéseket és segédeszközöket, • ismerjék a főző és tálalóedényeket, valamint az evőeszközöket, • készítsenek terítékeket különböző alkalmakra, • sajátítsák el a megfelelő étkezési magatartást. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Élelmiszerek: <ul style="list-style-type: none"> • gabona és gabonatermékek • zsírtartalmú élelmiszerek • cukor • tojás • hal • tej és tejtermékek • hús és hústermékek • gyümölcs és zöldség 2. Tápanyagok: <ul style="list-style-type: none"> • védőanyagok • víz 3. Alapvető konyhai eljárások: <ul style="list-style-type: none"> • főzés • sütés • rántás • párolás 4. Ételtórtolás 5. Az ételek érzékszervi tulajdonságai: <ul style="list-style-type: none"> • kinézet • illat • íz • állag

4. KÖVETELMÉNYEK

Az oktatási-nevelési munka megtervezése során, valamint a tanórák megfelelő módszertani kivitelezésével a tanár a tartalmakat és módszertani megközelítéseket úgy alakítsa ki, hogy a tanulók teljesítsék a követelményeket. Ezek a tanterv általános és fejlesztési célkitűzéseiből és tartalmaiból erednek. A követelmények, amelyeket a tanulók eltérő mértékben és különböző taxonómiai szinteken érnek el, az egyes modulok leírásában szerepelnek, a minimális követelményeket félkövér betűk jelölik.

4.1. A második oktatási-nevelési szakasz követelményei

HÁZTARTÁS-GAZDASÁGTAN modul

A megtárgyalt tananyag után a tanuló:

- **tudjon különbséget tenni az otthon és a család között,**
- **soroljon fel lehetséges otthoni baleseteket, értelmezze és a mindennapi életben tudja használni a biztonsági utasításokat,**
- ismerje és határozza meg az gyermekek, a fiatalok, a felnőttek és az idősebbek érzelmi, intellektuális és szociális szükségleteit,
- **ismerje és értse a fizikai, a szociális és az érzelmi szükségleteket,**
- ismerje és értse az egészség és az egészséges szokások jelentőségét,
- ismerje és értse a táplálkozás egészségben betöltött szerepét,
- magyarázza meg a személyes, a családi és a közhigiénia jelentőségét,
- **ismerje a szükségletek kielégítésére szolgáló forrásokat,**
- sorolja fel a szükségletek kielégítésére szolgáló forrásokat, és mutassa be jelentőségüket,
- döntsön észszerűen a források felhasználásáról,
- **értse meg a források korlátozottságát és a források felhasználásának az észszerűségét,**
- a fogyasztást értelmezze a szükségletek kielégítéseként,
- tegyen különbséget a tanulási idő, a munkaidő, a szabadidő, a pihenőidő és az ünneplésre szánt idő között,
- készítsen tervet a munkafeladatok ellátására, és értékelje a munka megszervezésének a jelentőségét,
- az érme, a bankjegy, a számlapénz és a lakossági bankszámla fogalmain keresztül ismerkedjen meg a különböző fizetési módokkal és a pénz különböző formáival,

- **ismerje a pénz formáit,**
- **tudja, hogy a pénznek különböző funkciói vannak,**
- **tegyen különbséget a bevételek és a kiadások között,**
- **ismerje a készpénzes és a nem készpénzes fizetési módot,**
- ismerje és értelmezze a pénz különböző szerepeit: csereeszköz, értékőrző, értékegység fizetési eszköz, részvény,
- készítsen éves pénzügyi költségtervet (pl. a tanuló lábbelijére, öltözékére), valamint tegyen különbséget a bevételek és a kiadások között,
- értékelje a takarékoskodás jelentőségét, valamint fejlessze ki a pénzzel kapcsolatos látásmódját és az ahhoz való viszonyulását.

TEXTIL ÉS ÖLTÖZKÖDÉS modul

A megtárgyalt tananyag után a tanuló:

- **különböztesse meg a természetes és a mesterséges szálakat,**
- sorolja fel és értékelje a növényi és az állati eredetű, valamint a mesterséges szálakat,
- különböztesse meg érzékszerveivel a szálakat: tapintás, látás,
- különböztesse meg az alapvető szövéseket, és alkalmazza őket a gyakorlati termék elkészítése során,
- készítsen mintamappát,
- **ismerje a ruhadarabokat rendeltetésük szerint,**
- ismerje a ruhák formáját, rendeltetését és tulajdonságait,
- **tegyen különbséget a különböző alkalmakkor viselt ruhák között,**
- tudjon javasolni megfelelő színű, mintájú, anyagú és szabású ruhát valaki számára,
- vázoljon egy saját ruhamodellt egy kiválasztott eseményhez,
- indokolja meg az egészséges lábbeli jelentőségét,
- **ismerje a lábbelik fajtáit és rendeltetését az egészséget figyelembe véve,**
- értékelje a lábbeliknek szolgáló anyagokat,
- tudja karbantartani a lábbeliket,
- ismerje a megfelelő öltözék iránti szükségleteit,
- tudjon ésszerűen vásárolni, legyen képes megítélni a divatvásárlást,
- ismerje a ruhák címkéjén feltüntetett utasítások szerinti karbantartást,
- **ismerje a ruhacímkét, és tudja róla leolvasni az alapvető adatokat,**

- határozza meg a vásárlástervezés jelentőségét és módját,
- **tudja, hogy a vásárlásokat meg kell tervezni,**
- különböztesse meg az üzletek típusait,
- értelmezze a különböző bevásárlási formák előnyeit és hátrányait,
- határozza meg a fogyasztóvédelem jelentőségét,
- **ismerje a fogyasztói jogok szerepét,**
- **ismerje a reklám alapvető üzenetét, illetve tudja felismerni azt,**
- értékelje a reklámokat, tudja kritikusan szemlélni őket,
- tudja mérlegelni a felkínált termék szükségességét,
- értse meg ruhák ápolására és karbantartására vonatkozó jelek és szimbólumok jelentését,
- **ismerje a ruhák karbantartására vonatkozó alapvető szimbólumokat,**
- tudja szín, textilnyersanyag és rendeltetés szerint osztályozni a ruhákat mosás előtt, és tudja meghatározni a mosás hőmérsékletét,
- **értse meg a ruhák karbantartására vonatkozó jeleket,**
- **ismerje és különböztesse meg a különböző mosószerket, és azok környezeti hatását.**

ÉTEL ÉS TÁPLÁLKOZÁS modul

A megtárgyalt tananyag után a tanuló:

- értse meg a táplálkozás és az egészség közötti kapcsolatot,
- **tudja, hogy az egészséghez és a jó fizikai közérzethez fontos az egészséges táplálkozás,**
- magyarázza meg az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás fogalmait,
- **tekintetbe véve az ember testi aktivitását, nemét és korát írja le az emberi tápanyag- (sorolja fel a tápanyagokat) és energiaszükségleteket,**
- számítsa ki és hasonlítsa össze a fizikailag aktív, valamint a pihenésben lévő ember energiaszükségleteit,
- ismerje az orvosi, kulturális vagy egyéb okból eltérő táplálkozásmódokat,
- ismerje az élelmiszereket a tápanyagok alapján, és tudja őket tápérték szerint is besorolni,
- **ismerje az élelmiszereket tápanyagértékük alapján, és tudja kategorizálni őket a fehérjében, a szénhidrátban és a zsírokban gazdag ételek közé,**
- **ismertesse az védőanyagokat és sorolja fel azokat az élelmiszereket, amelyek a leggazdagabbak ezekben,**
- magyarázza meg a védőanyagok jelentőségét,

- **ismertesse az egyes élelmiszerek tárolási módját,**
- indokolja meg az egyes élelmiszerek helyes tárolási módját,
- **ismerje az alapvető konyhai eljárásokat,**
- **ismerje a főző- és tálalóedényeket,**
- **tudjon bánni az evő- és főzőeszközökkel,**
- magyarázza meg az alapvető főzési eljárásokat,
- magyarázza meg az élelmiszerben az elkészítés során végbemenő változásokat,
- sorolja fel és magyarázza meg az élelmiszerek és az ételek érzékszervi tulajdonságait,
- **ismerje az alapvető terítéket,**
- helyesen terítsen meg különböző étkezésekhez,
- **ismerje a helyes étkezési magatartást,**
- értelmezze a jó táplálkozási szokásokat,
- nevezze meg az élelmiszerek fizikai, vegyi és biológiai tartósítási folyamatai közötti különbségeket,
- nevezze meg az egyes háztartási tartósítási folyamatok előnyeit és hátrányait,
- sorolja fel a tartósított élelmiszereket, és tudja előkészíteni őket a fogyasztásra,
- **ismerje az élelmiszerekkel történő munka alapvető higiéniját,**
- **ismerje az élelmiszerekkel történő nem higiénikus munka következményeit,**
- magyarázza meg a higiénia jelentőségét az élelmiszerekkel történő munka során,
- írja le az élelmiszerek romlásának a jeleit (hús, kenyér, tejtermékek, gyümölcs, zöldség),
- **sorolja fel az ételmérgezés jeleit,**
- **ismerje az élelmiszerek nem megfelelő lejárati idejének a következményeit,**
- **olvassa ki az élelmiszercímkék alapvető információit,**
- sorolja fel az élelmiszerek csomagolásán feltüntetett egyes adatokat, és magyarázza meg őket,
- magyarázza meg a minőségjelek jelentőségét,
- **ismerje a jó táplálkozási szokásokat,**
- **a tápanyag- és energiaszükségletek alapján, valamint az egészséges táplálkozás elveinek a figyelembevételével tudjon egy egésznapos étrendet összeállítani.**

ÉLET ÉS KÖRNYEZET, valamint LAKÁS modul

A megtárgyalt tananyag után a tanuló:

- **ismerje és tudja alkalmazni a lakás karbantartására és ápolására szolgáló tisztítószereket és segédeszközöket,**
- **legyen tudatában a környezetszennyezés következményeinek,**
- értse meg a tisztítószeres környezetekre gyakorolt hatását,
- **különböztesse meg a fogyasztás és a termelés fogalmát,**
- ismerje a termelés különböző fajtáit,
- mutassa be a települése szolgáltatóüzemeit.

5. MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

5.1. A tantárgy céljainak a megvalósítása

A háztartástan tanítása és tanulása általános pedagógiai elveken és speciális didaktikai módszereken alapul. Cél, hogy az általános didaktikai elvek esetében a gyakorlati munka és a készségfejlesztés módszerei, a problémaalapú tanulás, a projektmunka és a terepmunka (látogatások és kirándulások) módszerei kapjanak hangsúlyos szerepet.

A háztartástan tanítása a szemléletesség elvén alapul, melynek során az új tudást kifejező példával vagy szemléletes ismeretközléssel (karikatúra, kép, fénykép, videó stb.) kell alátámasztani. A tanítás során a tevékenységeket úgy kell megtervezni, hogy a tanulók a foglalkozások keretében sajátítsák el, majd ellenőrizzék tudásukat. Ennek során a tanulók szerveződjenek párokba vagy kisebb (3–5 fős) csoportokba.

A tanulók végezzenek különböző tevékenységeket: készítsenek plakátokat, alakítsanak ki gyűjteményeket, leírással, vázlat szerkesztésével, rajzolással mutassák be az elképzeléseiket (pl. szoba, lakás, ház berendezése, divatötlet, ünneplés, ajándékozás stb.). A tanulók a munkájuk során szokjanak hozzá a más élő források felhasználásához is, szerezzenek információkat a családtagjaiktól, ismerőseiktől, akik így közvetíteni tudják számukra a szokásokról, ünnepekről, öltözködési módokról, oktatásról, táplálkozásról szóló tudásukat, valamint a szellemes történeteket, vicceket, élcelődéseket és, rigmusokat és a hasonlókat. A megszerzett adatok és tudás felhasználásával készítsenek rövid jegyzeteket, és ennek segítségével képezzék magukat az észrevételeik kulcsszavak segítségével történő lejegyzetelésében. Az egyéb gyakorlati tevékenységek közé sorolandók a konkrét tesztek is (ételek elkészítése és felszolgálása, textiltermékek előállítása, ápolása és karbantartása stb.), valamint a háztartási eszközökkel, berendezésekkel és gépekkel történő munka. A háztartástanórák befejezése előtt javasolt a kulcstartalmak összefoglalása és a tanulók ösztönzése, hogy mutassák be szóban az általuk elvégzett munkát és a megállapításaikat.

A tanítás kivitelezése kapcsán a módszertani szempontból színesebb tanórák ösztönzése érdekében még néhány javaslattal szolgálunk:

- az egyes témák vagy problémák megtárgyalása során célszerű az ötletvihar (brainstorming), a körbeszélgetés és a zsongó csoportmunka módszereit alkalmazni,
- a műhelyfoglalkozások termékeinek és eredményeinek a bemutatása során különböző segédeszközök, pl. bemutatótáblák, poszterek, kartotéklapok alkalmazhatók,
- az ételek elkészítésének és felszolgálásának, a munkafolyamat egyes részeinek, illetve a

teendőknek a bemutatása is a műhelyfoglalkozások kivitelezési részét képezheti,

- a tanulók használják a források széles palettáját, például újságokat, szórólapokat és broszúrákat, e-anyagokat,
- a tanórákba integrálható a fényképezés, felvételkészítés (hang és kép), valamint TV-adás megszerkesztése is.

5.2. Egyénre szabás és differenciálás

A tantárgy keretében a tanulók képességeit, készségeit figyelembe véve a tervezés, a szervezés és kivitelezés, valamint az ellenőrzés és értékelés terén érvényesítjük a differenciálást. Külön odafigyelünk a specifikus csoportokra és egyénekre; a nevelő-oktató munka alapját a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa által elfogadott következő koncepciók, irányelvek és utasítások jelentik:

- A tehetséges tanulók felfedezése és a velük való munka,¹
- Tanulási nehézségek az általános iskolában: a munka koncepciója,²
- Az egyes tanulási területeken hátrányos helyzetű gyerekek: utasítás az általános iskolai program módosított kivitelezésére további szakértői támogatással,³
- Irányelvek a külföldi gyerekek oktatásához az óvodákban és iskolákban.⁴

5.3. Tantárgyközi kapcsolatok

Az általános iskolai háztartástan tantárgy moduljai keretében megtárgyalandó négy terület alapját az egyén és a családok alapvető életségüknek a kielégítéséhez rendelkezésre álló források menedzsmentje alkotja. A háztartástan tantárgy a modulok keretében lefedi a társadalom- és a természettudomány területét. Az háztartástanórák keretében kivitelezett tevékenységeknek közvetlenül kapcsolódniuk kell a tanulók lakókörnyezetéhez.

A háztartástan közvetlenül – multi- és interdiszciplinárisan – valamennyi kötelező tantárgyhoz, valamint a tantárgyközi tartalmakhoz is, például az egészségügyi, a környezeti és a multikulturális neveléshez stb. is kapcsolódik. Ezek az összeköttetések lehetnek vertikálisak, horizontálisak, részlegesek vagy átfogóak. A sikeres és hatékony tantárgyközi kapcsolatok megteremtéséhez nagyon fontos az iskola valamennyi pedagógusának a szakmai együttműködése, de egyaránt lényeges a tantárgyközi kapcsolatoknak a munkaközösségek

¹ Elfogadva az SZK Közoktatási Tanácsa 1999. február 11-i 25. ülésén.

² Elfogadva az SZK Közoktatási Tanácsa 2007. október 11-i 106. ülésén.

³ Elfogadva az SZK Közoktatási Tanácsa 2003. április 17-i 57. ülésén.

⁴ Elfogadva az SZK Közoktatási Tanácsa 2009. június 18-i 123. ülésén.

keretében és elsősorban az egész iskola szintjén történő megtervezése.

A javasolt témakörök a háztartástan és a többi tantárgy oktatói számára lehetővé teszik a tantárgyközi kapcsolatok könnyebb és hatékonyabb megvalósítását. Az osztályok és a tantárgyak helyett a javasolt tevékenységeket és a tanulók megfelelő életkorát tüntettük fel.

TÉMAKÖR: Étel és táplálkozás

TÉMA	A tanulók megfelelő életkora	Tevékenységek	Tartalmak
Élelmiszertermelés és -vásárlás	6 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • élelmiszerfeldolgozó üzemek/gyárak felkeresése, • az élelmiszerek nyomon követése az előállítástól a boltok polcaiig, • élelmiszer-elemzés, • ismerkedés az adalékanyagokkal, • élelmiszerkészítés, • a családi bevásárlólista áttekintése és elemzése; 	<ul style="list-style-type: none"> • az élelmiszerek jellemzői és rendeltetése, • az élelmiszerek elkészítése és tartósítása;
Génmódosított élelmiszerek	14 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • adatok keresése és elemzése a génmódosított élelmiszerekről, • az ilyen termékek jelölésének az elemzése, • összehasonlító elemzés; 	<ul style="list-style-type: none"> • tudásanyag a génmódosított termékek származásáról és előállítási folyamatáról, • különböző szervezetek jelentései;
Kiegyensúlyozott táplálkozás	6 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • adatgyűjtés a táplálkozási szokásainkról, • a táplálkozási szokások összehasonlítása, • receptgyűjtés a kiegyensúlyozott táplálkozáshoz, • az ételfajták ismerete az élelmiszercsoportok alapján, • az étel és az érzékszervek; 	<ul style="list-style-type: none"> • a kiegyensúlyozott táplálkozás fogalma, • táplálkozási piramis, • az étel egészségre és életminőségre gyakorolt hatása;
Jelölés	6 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • különböző jelölések (címkék) gyűjtése, osztályozása, elemzése stb. 	<ul style="list-style-type: none"> • jelölés: hogyan és miért történik;
Higiéniiai szabványok az ételkészítés során	6 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • különböző áruházak és éttermek stb. felkeresése, valamint az étel előkészítésének és feldolgozásának a megfigyelése; 	<ul style="list-style-type: none"> • az élelmiszerek tartósítására és feldolgozására vonatkozó előírások;
A reggeli kiemelt szerepe a jó közérzetben	6 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • a reggelink elemzése, • egészséges reggelireceptek. 	<ul style="list-style-type: none"> • reggeli.

TÉMAKÖR: Reklámozás és a média

TÉMA	A tanulók megfelelő életkora	Tevékenységek	Tartalmak
Reklámozás és médiumok	10 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • az információközlés és a reklám közötti különbségtétel megtanulása, • ugyanazon hír különböző médiumokban történő bemutatásának az elemzése, • a reklámoknak szentelt idő mérése a különböző programokon; 	<ul style="list-style-type: none"> • a médiumok története és fejlődése, • alapl médiumok: rádió, TV, nyomtatott média, világháló, • reklámszabályok, • a reklámok fajtái, • a fogyasztói jogok és a médiumok;
Az álmok értékesítése	10 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • reklámelemzés, • reklámalkotás; 	<ul style="list-style-type: none"> • a reklámozásban használt eszközök és elemek;
Reklámátverés és megtévesztés	14 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • reklámkészítés nyomon követése az elejétől a végéig, • példák keresése a félrevezetésre: a reklám és a valódi termék összehasonlítása; 	<ul style="list-style-type: none"> • reklámkelepcék, • a reklámtörvények tiszteletben tartása
Márkák	8 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • a leginkább reklámozott márkák elemzése, • márká fejlődésének elemzése egy meghatározott időtartamban, • gondolkodás a márkák megjelenésének okairól a sport területén; 	<ul style="list-style-type: none"> • a márka koncepciója, • a márkák nyilvános arculata, • reklámozás és sport;
A nyomtatott médiában megjelenő reklámok elemzése	12 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • reklámok elemzése különböző fajta újságokban és folyóiratokban (divat-, sportlapokban stb.), • iskolai újságok; 	<ul style="list-style-type: none"> • a reklámplakátok története és fejlődése, • a nyomtatott médiában használatos technikák, elemek
A rádióban és televízióban megjelenő reklámok elemzése	12 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • TV- és rádióadók elemzése, • rádiós és televíziós reklámok elemzése: nyelv, hang, hangzás, időtartam stb., • rádió- vagy televízióadó, reklámügynökség felkeresése, • iskolarádió; 	<ul style="list-style-type: none"> • a rádió- és a tévéreklámok története, fejlődése, • a rádió- és a tévéreklámokban alkalmazott technikák, elemek;
Új reklámeszközök	12 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • a világhálón történő reklámozás és az internetes reklámozási módok (önmaguktól megjelenő reklámablakok stb.) kutatása, • reklámozás a tévésorozatokban és a rádióadásokban; 	<ul style="list-style-type: none"> • az internetes reklámozás története és fejlődése, • az internetes reklámokban alkalmazott technikák és elemek;
Reklámozás a gyermek- és ifjúsági folyóiratokban	12 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • reklámtartalmak és képek elemzése az ifjúsági folyóiratokban; 	<ul style="list-style-type: none"> • a fiatalság ábrázolása a reklámokban.

Reklámozás a sportban	10 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • a sporteseményeken megjelenő reklámok elemzése, • a különböző termékeket reklámozó ismert személyiségek listájának az összeállítása, • a sportban reklámozott márkák listájának az összeállítása. 	
------------------------------	----------------	---	--

TÉMAKÖR: Egészség és biztonság

TÉMA	A tanulók megfelelő életkora	Tevékenységek	Tartalmak
Veszélyes termékek	8 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • a veszélyes termékeket jelölő szimbólumok megismerése, • az egyes termékek biztonságosságának a tesztelésére szolgáló egyszerű kísérletek kivitelezése, • különböző veszélyes termékek biztonságosságának és jelölésének az összehasonlító elemzése (biztonsági szelepek és más segédeszközök, figyelmeztető feliratok, szimbólumok stb.); 	<ul style="list-style-type: none"> • a veszélyes termékek megjelölése, • a termékek veszélyességére figyelmeztető szimbólumok, • biztonsági szelepek és más segédeszközök;
Munka és szabadidős tevékenység során keletkező balesetek	6 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • az otthoni balesetek és azok okainak a felderítése, • biztonsági útmutató készítése; 	<ul style="list-style-type: none"> • otthoni és a szabadidős tevékenységek helyszíneinek a biztonsági előírásai;
A termékek, áruk és szolgáltatások biztonsága	12 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • látogatás a termékbiztonsággal foglalkozó hivatalokban, és az ott zajló folyamatok megfigyelése, • látogatás egy kórházban vagy egy egészségügyi központban a veszélyes termékek okozta balesetek megismerése céljából. 	<ul style="list-style-type: none"> • termékbiztonsági ellenőrzés, • sürgősségi segélyszolgálatok.

TÉMAKÖR: Környezettudatos fogyasztás

TÉMA	A tanulók megfelelő életkora	Tevékenységek	Tartalmak
Környezettudatos fogyasztás	12 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • a források túlhasználatának a következményeiről szóló filmek megtekintése, • egy a környezet iránti felelősség- és tiszteletteljes viszonyt ösztönző ún. környezetvédő ügynökség megalapítása (projektmunka keretében), • környezetvédő szervezetek felkeresése, valamint beszélgetés az közreműködőkkel, • információgyűjtés és az ún. zöld márkák elemzése, • vásárlási irányelvek kidolgozása a környezetkímélő kritériumok figyelembevételével, • egyszerű kísérletek kivitelezése (pl. savas eső, színek, környezetszennyezők); 	<ul style="list-style-type: none"> • a fogyasztói társadalom hatása a környezetre, • környezetvédelmi mozgalmak, újrahasznosítás, újbóli felhasználás és mennyiségcsökkentés, • ökológiai jelölés, • környezetvédelmi előírások, • fenntartható fogyasztás;
Csomagolás	6 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • a csomagolások és a kiszervelek megismerése, • szelektív hulladékgyűjtés, • információgyűjtés a műanyagról; 	<ul style="list-style-type: none"> • az üveg, a papír, a műanyag, a fémdobozok megismerése, • tisztázása annak, mi tartozik a szemeteskukába;
Mennyiségcsökkentés, újbóli felhasználás és újrahasznosítás	6 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • újrahasznosító üzemek és gyárak felkeresése, • növények, fák, ültetése a kertben stb., • papír-újrahasznosítás, • játékok és más eszközök készítése hulladékból, • víztakarékosság, • komposzt előállítás szerves anyagokból, • hulladékgócponatok (a város, az iskola és a környék nagy zaj-, szemét- stb. szennyezésnek kitett részeinek a meghatározása), • a községi hulladékkezelő felkeresése és beszélgetés a felelős személyekkel; 	<ul style="list-style-type: none"> • újrahasznosítás, újbóli felhasználás és mennyiségcsökkentés.
Az ökológiai kritériumok figyelembevételével történő termékvásárlás	12 éves kortól	<ul style="list-style-type: none"> • a fogyasztás következményeinek a felmérése a hazai térségben, • az ökológiai/környezetvédelmi kritériumok figyelembevételével történő vásárlás. 	

5.4. A tudás ellenőrzése és értékelése

A háztartástan keretében az órákat integrált és kreatív folyamatként kellene megtervezni, amely nem csak az előre elkészített tartalmak, tudás és folyamatok tanítóról tanulóra való történő átvitelét foglalja magába, hanem a tanulókat az önálló információszerzésre és a tudásuk értékelésére, elsajátítására, megszilárdítására és bővítésére képezi. Ez azt jelenti, hogy a tartalmak megismerése során a tanulók tudjanak és merjenek önállóan többek között kérdéseket feltenni, kutatni, kísérletezni, kapcsolatokat keresni, kritikusan mérlegelni és a törvényszerűségeket felfedezni.

Az tudás ellenőrzése, valamint értékelése a tanítás fontos és szerves része. Az értékelés egyszerre méri a tudásszintek elérését és **a tanulók előrehaladását** az ismeretek, készségek és kompetenciák **elsajátításában**, ami visszajelzést ad a tanulónak, a tanárnak és a szülőknek, egyúttal pedig és ösztönzi az aktív, kreatív munkát.

A tanítási folyamatnak a tudás ellenőrzése és értékelése során megállapítandó egyes fő elemei az alábbiak is:

- a tartalom megértése,
- a tudás új körülmények között történő felhasználásának a képessége,
- a tudás különböző szempontok szerinti elemzése,
- új módon történő kapcsolatteremtés,
- kritikus értékelés,
- megfigyelési, összehasonlítási és osztályozási képesség,
- következtetés és a következtetések indoklása,
- kísérletezés,
- hibaelemzés,
- prognózis,
- modelltervezés,
- termékek,
- különböző problémákkal és azok megoldásával történő foglalkozás.

Ehhez hozzátartozik:

- a forráskeresés és -használat képessége,
- az ötlet bemutatásának a képessége,
- a környezettel való együttműködés stb.

A tanár az osztályzattal a tanterv szerinti célok és követelmények elérését értékeli. Az ismeretek, folyamatok, készségek és kompetenciák elérésének a szintjét a tanár ötfokozatú skálán történő leírással adja meg. A kritériumok az egyes modulok keretében leírt célokból és a követelményekből erednek. A háztartástan értékelésének a módjai a következők:

- gyakorlati munka vagy termék,
- kísérlet,
- szóbeli osztályozás,
- írásbeli osztályozás,
- projektmunka,
- szemináriumi dolgozat.

5.5. Információtechnológia

A modern didaktikai megközelítésekkel összhangban az oktatási folyamat minden szakaszában szükség van az információs technológia (IT) használatára. Az IT használata az oktatási folyamatban az eszközök és információforrások széles palettáját kínálja, amelyek közvetlenül az osztályteremben vagy kiegészítő tanítási és tanulási anyagként egyaránt felhasználhatók. A háztartástanórák megtartása során az IT és a számítógépek használatát – ahol csak lehetőségek és az észszerűség határain belül – be kell építeni a nevelési-oktatási folyamatba.

A számítógép mint tanítási eszköz fontos a pedagógiai szempontból hatékonyabb folyamatok, valamint a háztartástanai célok és követelmények jobb elérése érdekében. Az IT háztartástanban való alkalmazásának előnye, hogy bizonyos esetekben jobban és világosabban szemléltetheti a tananyag bizonyos elemeit, így helyettesítheti a költséges gyakorlati kísérleteket vagy bemutatókat. Az IT használata a háztartástanban mind tartalmi, mind didaktikai-módszertani szempontból korlátlan.

Az IT alkalmazását magába foglaló tanóratípusok a következők lehetnek:

- bevezető órák,
- új tananyagot tárgyaló órák,
- a tananyagot kiegészítő órák,
- ismétlő, gyakoroltató és tananyagrögzítő órák,
- kombinált órák,
- a tudás ellenőrzésére és értékelésére szolgáló órák.

Ahhoz, hogy a nevelési-oktatási folyamat hatékonyabb, a tanulók számára pedig szemléletesebb legyen, a tanárnak a háztartástanórák kivitelezése során a következő esetekben javasoljuk IT alkalmazását:

- különböző eszközökkel történő bemutató (interaktív tábla, elektronikus vetítés stb.),
- különböző alkalmazások használata (oktató játékok),
- háztartástan tanítására készült didaktikai programok (a gazdaságtan, a textil, a táplálkozás, az élet és a környezet, valamint a fogyasztói nevelés területéről),
- különböző információk és források, pl. enciklopédiák és más interaktív anyagok használata CD-ROM-ról vagy a világhálóról,
- DVD-s vagy online oktató felvételek,
- e-tananyagok (e-tankönyvek, e-folyóiratok, didaktikai e-anyagok),
- különböző információk használata a tematikus honlapokon,
- digitális fényképezőgép/kamera stb. használata.

5.6. Házi feladatok

A háztartástant oktató tanár ítélje meg, hogy a házi feladat milyen célok, valamint tartalmak elérése szempontjából észszerű és hasznos a tanulók számára. A tanárnak a leckéhez és a tartalomhoz közvetlenül kapcsolódó házi feladatokat kell adnia. A tanulók a házi feladatokat a rendszeres iskolai munka után önállóan végezzék el.